

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Brevet er alene sendt pr. e-mail.

26. august 2011

Beslutningsforslag (B 108) om ny ansvarsfordeling i forbindelse med håndteringen af elskrot

Folketinget har den 10. maj i år 1. behandlet B 108. Vi kan med glæde konstatere, at der er flertal for en drøftelse af, hvorvidt producenterne skal finansiere den (fælles)kommunale indsamling af elskrot.

RenoSam er positiv overfor B 108, da den eksisterende ordning for indsamling af elskrot ikke fungerer tilfredsstillende for affaldsselskaber og kommuner.

RenoSam har tidligere skrevet til Miljøministeren (15/6 - 2010) og udvalget (23/9 - 2010) og fortalt, hvorfor vi er utilfredse med de eksisterende regler (begge breve er vedlagt). I forbindelse med 1. behandlingen havde vi endvidere en artikel i Altinget (vedlagt).

RenoSam vil gerne bidrage konstruktivt til de politiske drøftelser, der ifølge tidsplanen skal finde sted den 8. september. Vi har derfor lavet vedlagte notat, der beskriver en række af de forhold, vi finder det væsentligt at inddrage i debatten.

Vi vil også gerne mødes med udvalget, og forelægge vores synspunkter, hvis udvalget måtte ønske det.

Venlig hilsen
RenoSam

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Mads Jakobsen".

Mads Jakobsen
Formand

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Per Bødker Andersen".

Per Bødker Andersen
Næstformand

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

CVR 1326 1679

26. august 2011

Bidrag til de politiske drøftelser om beslutningsforslag (B 108) om ny ansvarsfordeling i forbindelse med håndteringen af elskrot

RenoSam har læst de breve, som elretur har sendt til flere af udvalgets medlemmer i forbindelse med fremsættelsen af B 108. Tilsvarende er vi bekendt med partiernes synspunkter, som de kom frem under 1. behandlingen af lovforslaget.

Det er baggrunden for, at vi har valgt at sende dette notat til udvalget.

Vi vil komme ind på fire områder:

- Kommunernes opgaver i forbindelse med elskrot
- Hvad koster det for kommunerne (borgerne)?
- Hvordan gør man i udlandet?
- Ansvarsfordelingen mellem kommuner og producenter.

Kommunernes opgaver

Ifølge elretur (den største kollektive ordning for producenter og importører) er det svært at se, hvilken indsats affaldsselskaber og kommuner yder. I breve til henholdsvis Mette Gjerskov og Steen Gade skriver de: *"i praksis stiller kommunerne altså blot areal til rådighed for producenternes materiel"*.

Kommunerne har pligt til at etablere indsamlingsordninger for elskrot fra husholdninger, der er let tilgængelige under hensyn til befolkningstætheden (§ 19 i elskrotbekendtgørelsen).

Indsamlingsordninger etableres typisk som en såkaldt bringeordning, hvor husholdningen selv skal aflevere elskrotten på genbrugspladsen.

I første omgang er der opgaver forbundet med at etablere ordningen. Dels i form af at få regulativet på plads, dels i form af den praktiske etablering af ordningen. Det kræver en mobilisering af den (fælles)kommunale administration og de relevante politiske udvalg. Hertil kommer de indkøb og den planlægning, der er nødvendig for at få ordningen i gang.

Hertil kommer de opgaver, der knytter sig til driften af ordningen. I forbindelse med genbrugspladsen handler det om oprydning, vejledning/rådgivning af brugerne, kontakt med vognmænd, sikring af at fyldt materiel bliver tømt, sikring af at der er tomt materiel til rådighed for brugerne m.v.

Opgaven med at sikre indsamlingen af elskrot kræver mere end blot at stille et areal til rådighed. Det er i øvrigt ikke gratis at stille et areal til rådighed. Arealet skal købes/lejes, indrettes, måske indhegnes,

NOTAT

RenoSam
Vesterbrogade 24, 2. tv.
1620 København V
Telefon 4675 6661
renosam@renosam.dk
www.renosam.dk

der skal være plads til, at lastbiler kan hente fyldt indsamlingsmateriel, m.v.

Hvad koster det for kommunerne/borgerne?

Ifølge elretur har kommunerne stort set ingen omkostninger i forbindelse med indsamlingen af elskrot. Omkostningerne på 40-60 mio. er ifølge elretur ”grebet ud af luften”.

Erfaringerne i RenoSams medlemskreds er, at det er forbundet med omkostninger at indsamle elskrot.

Elskrot er typisk ikke en selvstændig ordning, men en del af genbrugspladsordningen. Ordningen vil bidrage med omkostninger i forhold til følgende aktiviteter:

- Pladsfolk
- Driftsledere
- Administration
- Afskrivninger/leje
- Skilte/sorteringsvejledning
- Oprydning/reparation efter indbrud
- Omkostninger til maskiner
- Almindelig vedligeholdelse og oprydning på pladsen
- Andel af øvrige fællesudgifter.

RenoSam har lavet undersøgelse af omkostningerne i vores medlemskreds. Besvarelserne dækker ca. 500.000 husstande fordelt over hele landet.

Omkostningerne varierer en del, da forholdene kan være meget forskellige i de enkelte kommuner/selskaber, grundet forskellige valg af ordninger, geografi, grundpriser, antal genbrugspladser, valg af serviceniveau, forskellige måder at opgøre omkostningerne på m.v.

Gennemsnitsomkostningerne pr. husstand i vores undersøgelse er ca. 25 kroner. Det svarer til ca. 65 millioner kroner på landsplan.

Tallet dækket over en stor variation, og er derfor forbundet med en vis usikkerhed. Et forsigtigt skøn er, at de faktiske omkostninger – på landsplan - ligger mellem 35 og 80 millioner kroner pr. år.

Ifølge Dansk Producentansvarssystem var der i 2010 registreret 381 indsamlingssteder/genbrugspladser, hvor borgere og virksomheder kunne aflevere elskrot.

Hvis producenter og importører selv skal stå for at indsamle elskrot, og tilbyde samme serviceniveau som kommuner og affaldsselskaber, skal de som minimum løfte følgende opgaver:

- Etablere 381 indsamlingssteder
- Informere borgerne om indsamlingsstedernes placering og åbningstider
- Sikring mod tyveri
- Ansætte ”pladsfolk” til at vejlede borgerne og holde orden på de enkelte indsamlingssteder.

Skønner vi lavt, i forhold til den undersøgelse vi har lavet, er de samlede((fælles)kommunale) omkostninger til indsamlingen af elskrot 35 millioner kroner/år. Det giver et gennemsnit på ca. 92.000 kroner/indsamlingssted.

Alene omkostningerne til en fuldtidsansat "pladsmand" ligger mellem 300.000 og 350.000 kr./år. Mange genbrugspladser har i dag åbent alle ugens dage, og holder kun lukket 2-5 dage om året.

Vælger producenterne at skære åbningstiderne på indsamlingsstederne, hvilket betyder ringere service, ned til fx 10 timer om ugen, er omkostninger til pladsmanden mindst 75.000. Det svarer til små 29 millioner kroner på landsplan, under forudsætning af, at producenterne etablerer 381 indsamlingssteder til elskrot.

I praksis er der flere omkostninger til at etablere og drive indsamlingsstederne end nævnt i ovenstående regnestykke.

Vi kan opfordre udvalget til at bede elretur lave et budget, der viser hvor meget, det vil koste at etablere og drive 381 indsamlingssteder, hvor borgerne kan aflevere deres elskrot og hvor åbningstider samt rådgivning/vejledning har samme niveau som på de kommunale genbrugspladser.

Omkostninger til indsamling af batterier

For indsamlingen af batterier gælder, at det skal betales af producenterne. Indsamlingen af batterier er en opgave, som kommunerne er pålagt at tage sig af. For at finde ud af hvad det koster, skal kommunerne hvert år i april indsende en opgørelse til Miljøstyrelsen over deres omkostninger.

Det har de nu gjort for to år – 2009 og 2010. Omkostningerne har vist sig at være omkring 15 millioner pr. år på landsplan.

Opgaven med at indsamle batterier er mindre end opgaven med at indsamle elskrot. Mængderne af batterier er ikke så store og elskrot skal samles ind i flere fraktioner (5-6), mens batterier samles ind i én fraktion.

Hvad gør man i udlandet?

I udlandet er man af den opfattelse, at det koster noget at samle elskrot ind.

Det er korrekt, at det i mange europæiske lande også er kommunerne, der indsamler elskrot. Denne løsning er typisk valgt, fordi det er den mest hensigtsmæssige for alle parter og fordi den sikrer indsamling af store mængder elskrot.

Men i modsætning til i Danmark får kommunerne helt eller delvist dækket deres omkostninger.

Selv i lande, hvor producenterne selv har ansvaret for indsamlingen af elskrot, ser man, at producenterne, frivilligt, vælger at indgå økonomiske aftaler med kommuner. Aftaler der indebærer, at kommunerne, mod betaling, indsamler elskrot fra borgerne.

I de fleste andre EU-lande, er der således en opfattelse af, at producenterne skal have det økonomiske ansvar for indsamlingen af elskrot. Udfordringen består i at finde ud af, hvordan det gøres mest hensigtsmæssigt.

Ansvarsfordeling mellem kommuner og producenter

For så vidt angår ansvarsfordelingen, kan vi konstatere, at elretur og vi har forskellige opfattelser af, hvor klar den er.

Opgave- og ansvarssnitfladen mellem kommuner og producenter/importører har været diskuteret siden producentansvarsreglerne trådte i kraft i 2006.

Det er korrekt, at der dengang var bred enighed om reglerne. RenoSam bakkede også op om reglerne. Problemet er, at reglerne, efter vores opfattelse, aldrig har fungeret efter hensigten.

Fra starten af 2007 og et par år frem mødtes de relevante parter jævnligt, herunder også Miljøstyrelsen og elretur, for at drøfte erfaringerne med reglerne. Det viste sig hurtigt, at tre områder var genstand for stor diskussion og uenighed:

- Indsamlingsstederne (genbrugspladserne) – hvilke krav skal der stilles til dem?
- Indsamlingsmateriellet – hvilke krav skal der stilles til det og hvor meget skal der stå på hvert enkelt indsamlingssted?
- Afhentningsvilkår – hvor ofte skal producenterne hente elskrot fra indsamlingsstederne og hvor fyldt skal indsamlingsmaterialet være?

Parterne holdt i 2008 to workshops om henholdsvis indsamlingsmateriel og afhentningsvilkår, hvor hensigten var at finde fælles løsninger. Det lykkedes ikke. Det lykkedes heller ikke, at finde frem til fælles løsninger gennem de relativt mange fællesmøder, der blev holdt i 2007 og 2008.

Den bekendtgørelse, der kom i april 2010, har ikke løst problemerne. Der er efter vores opfattelse fortsat usikkerhed omkring, hvem der har det praktiske og økonomiske ansvar for hvad i relation til de kommunale indsamlingssteder (genbrugspladser).

Vi mødtes i april måned 2010 med Miljøstyrelsen, hvor vi redegjorde for de mangler, den nye bekendtgørelse efter vores opfattelse har.

Som eksempel kan vi nævne ansvaret for de såkaldt "stinkere" – kølemøbler hvor borgeren har efterladt madrester. Reglerne synes rimelig klare, men ikke desto mindre har det givet anledning til flere konflikter mellem producenter (eller deres operatører) og affaldsselskaber/kommuner.

De erfaringer vores medlemmer har opnået gennem 5 år, og som vi har opnået gennem vores branchesamarbejde med de private aktører, er, at de afprøver hele tiden grænserne for, hvilke opgaver og (økonomisk) ansvar de kan lægge over på kommuner, affaldsselskaber, genbrugspladserne og de ansatte. Det var ikke hensigten med reglerne og den direkte grund til, at vi ikke længere kan bakke op om det eksisterende system.